

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szabó Albert könyvnyomdáiban Kezdi-Vásárhelyt, hova úgy a lap beltartalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyilvtéri cikkek stb. intézendők.

Nyilvtéri cikkek soronként 10 kr-ért közöltnak.

SZEKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr
Fél évre . . . 3 frt — kr
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr
Külföldre 1 évre 8 frt — kr
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos garmond-sorért vagy annak térfogatáért 4 krajczár. Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár bélyeg-díj fizetendő.

A sztrájkolók.

Kézdi-Vásárhely, 1889. szept. 16.

(F.) A nyugat civilizált államaiban élő munkások dicsőségét megosztják a magyarországi sztrájkolók is. A budapesti csizmadia legények a munkaadókkal szemben igényekkel álltak elő. E dologból zavarok támadtak. Igaz ugyan, nem lépték át a törvényes határt, azonban igen helyesen: munkás zavargás a neve. Most egy ideig nyugalomba került a sámfa, kapta, dikics, — úgy gondolkozik a jó polgártárs, hogy nem kér enni; az evés csak a csizmadia legényeket illeti, kik ha pihentetik a műszert és erélylyel lépnek fel, ama engedményekre kényszerítik a mestereket, majd az intéző köröket, melyek az ökillusorius felfogásaikkal legjobban meggyeznek.

Az a kérdés, hogy mi jogosultsága van a sztrájkolásnak? Vajjon az állam hanyagolta-e el ez ügyet, vagy főbejáró visszaélések merültek fel a munkások és munkaadók között?

Az állam részéről mulasztás nem történt. A méltányosság és igazságszeretet kifejezésével élünk, midőn beismerjük, hogy a kormány minden lehető elkövetett ez iparos nép helyzetének javulására. Egyik ellenzéki lapnak szavaival mondjuk, midőn így szólunk: »Valóban sajtáságos, hogy minél nagyobb súlyt fektetnek a kormányok és törvényhozások munkaprogramjaikban arra, hogy a munkások helyzete javíttassék, annál elégedetlenebbek a munkások, annál inkább zajg a tömeg itt-ott, messze tulmenve a törvényesség határait.«

Kevés okuk van tehát a sztrájkolóknak a kormány szemére vetni valamit. Csupán ama viszonyra szólhatnak, mi a mester és munkások között gyakran elmérgesedik.

Ez állítás leginkább látszik megokolni a fővárosi csizmadia legények lázadását.

Nem egy eset van arra, hogy egyes mesterek a legényeket csaknem fehér rabszolgáknak tekintik. Nem egyszer szól a panasz, hogy a legények reggeli öt órától éjji 11 — 12 óráig munkában vannak, aztán ilyenféle önkényű eljárás mellett a szegény munkás népet még az sem vigasztalja, hogy a mindennapi élelme tűrhető, hogy napi keresménye annyit legalább is hozzon, mint mennyi az egyszerű ruházatra elég. Szóval, némelyik segéd csaknem a csavargástól menti meg magát nyomorgó helyzetével, hová vagy a családi körülmények, vagy kiáltó szegénysége vezette. Elmondhatjuk bátran, hogy könnyű a munkaadónak elbánni munkásával, de jaj a munkásnak, mert ha depressziós helyzetben az igazság szavát emeli fel, sok oldalról kell meginni akciója levét. Nem szükség, hogy ezek megokolásába bocsátkozzam, azt hiszem nem is kívánják az érdekeltek. A munkaadók előtt e hang jól hangzik, a munkások pedig sokat átélnek, egészen tisztában vannak a dologgal.

Felmerülhetne még az a kérdés is, hogy miért kell oly sokat engedni egyes munkaadóknak, vagy miért találkozzunk olykor annyi munkanélküli iparossal?

A felelet egyszerű. Azért, mert nagyon sok a fejletlen, értelmetlen munkás.

No, és ennek is megvan a maga oka.

Alig 10 — 12 éves a gyermek, már iparos pályára kell mennie. Kevés pálya az, mely a még fejlődés nélküli gyermeknek fejlődését ne akadályozná. Végre is az ép, egészséges gyermekből lesz egy görvélyes, csenevész, szápadt fiatal ember forma. A test nem fej-

lődhetvén, a szellem is negligáltatott; a szunynyadó szellem csirájában meghalt.

Ugy kellene, hogy az elemi iskolát végzett gyermek egy előkészítő iparszakiskolában végezzen 2 — 4 osztályt, ez idő elég lenne, hogy a test és szellem fejlődjék és a választott ipari téren fogékony lelke szép dolgokat műveljen. Csak egy ilyen individuum lehet hasznára zsenge iparunknak, csak az fogná gyümölcsözővé tenni az állam beruházásait, áldozatait, melyet a hazai ipar emelése érdekében tett.

A munkás zavargások bejárták már Németországot, Belgium, Franciaország és Olaszországot. A mint látszik hazánkban is felütötte fejét. Igaz ugyan, hogy nálunk nincs még annyira inficiálva a szocializmustól, mint más országokban, de nem vagyunk bizonyosak afelől, hogy vajjon nem hódít-e nagyobb tért magának; nem fog-e kis városokon is a munkás kéz munkáért emelkedni, az elnyomott igazság a maga szűkkörét a munkasztaht mellől elhagyni.

Ha e dolgot jól figyelemre vesszük, rájövünk, hogy a kormány az ipar emelkedése érdekében megtette a magáét, ez ügyben csupán a belső körülményekben leledzik a baj. E baj az érintett állapotok reformjával megszűnik, ha magok a mesterek is emberiebb irányt követnek a munkás néppel szemben; ha ama szesz körülményeket, melyek úgy itt, mint mindenütt léteznek, egy kis méltányosság, igazságszeretettel áthidalják. A munkaadó és munkás között mindig támadnak némi differenciák, de az említett esetben reakcióvá nálunk nem fajulhat, — úgy a szenvedély s a közrend és törvény határait a sztrájkok nem csapnak át. Nagyon könnyű lesz ezt nekünk elérni némi módosi-

A „Szekelyföld“ tárczája.

A Bottle-Flatt-i iskolamester.

(Angolból.)

(Vége.)

A telep „fiatal“-sága mind új ruhában jelent meg. Yankee Sam eladta egész készletét és hogy egyetlen üveg szagos olaja miatt vér ne ontassék, óriási nyereséggel árverezte el. A legtöbb aranyás új, fehér agyagpipákból füstölt, míg mások ismét azon reményben, hogy a tegnapi eseménynek ma újból folytatása lesz, addig mosták, surolták szűrőkanalaikat, míg ezek vakító fényben ragyogtak.

A ki e mozgalomnak okozója lett, ép oly izgott volt, mint az aranyásók. Már utközben is mindent idegenszerűnek talált, de mindenek felett rendeltetési helye és ennek lakói lepték meg. És ha eszébe jutott, mily kevés tisztelettel beszélt Toledo a pap felől és hogy jámbor együgyűségben így vélekedett, hogy ők egy feneketlen örvény szélén állanak. De mégis oly szívesek voltak! Hátha nemesítő befolyást gyakorolhatna azokra az emberekre. De hogyan?

Hirtelen eszébe jutott, hogy a társadalmi élet központja az — énekiskola, hátha ezzel segíteni tudna ezeken az eltévedt embereken, s megszűn-

tethetné lassanként amaz előítéletet, mely itt az iskolával szemben uralkodik.

Tervét közölte Toledoval és ez ember még ugyanaz nap este majd az egész táborat összehozdította.

A család persze nagy volt, midőn kinyilatkoztatták, hogy a „Greenville“ és „Bonny Doon“ dalokat nem ismerik, melyeket pedig Brown kisasszony éppen könnyűségük miatt válogatott ki. De midőn kisült, hogy az elsőt a „Vágd le lábam, ha tudod“, a másikat pedig a „Három fekete macska“ dallamára lehet énekelni, csakhamar eltűnt minden nehézség és hangzatos ujongatás, mely most kitört, mely a korosmában hátramardott pár embert is ide csalta a korcsmárossal együtt.

A bottle-flat-i énekiskola „fiataljai“ folytonosan a tanítónőt nézték, midőn zengzetes hangukon megszólaltak, — és néha-néha szándékosan hamisan énekeltek csak azért, hogy Brown kisasszonynak oka legyen, velük személyesen beszélhetni.

Ő mindezt észrevette és felette örvendett neki. De a mi a „fiatalokat illeti, ők hosszas epedés és néma vágyakodás után végre belátták, hogy az aligha fog bekövetkezni, hogy az a fiatal hölgy az ő kedvükért megváltoztassa nevét és lassanként kiverték e gondolatot fejükből és megelégedtek

azzal, hogy azokra fogadjanak, kik, mint egy ex-jockey mondá, még mindig „tartják magukat.“

A reménylők száma csakhamar feltűzatra olvadt le. A helyzet látszólag Yankee Samnak kedvezett leginkább, csakhogy Sam is saját szerencséje feletti örömeiben annyit ivott, hogy a delirium tremens csakhamar eltávolította a küzdőtérrel.

Ezentúl Toledo és egy Lecomte nevű francia előtt nyílt meg a tér.

Toledo férfiasan tartotta magát, habár a fiatalok rossz jelnek nézték, hogy elszökik az ivástól és egész órákat azzal tölt, hogy kezeit hátra téve, földreszegzett tekintettel járkal fel a le kunyhója előtt. És ő csakugyan, a mint a férfiak egyike helyesen jegyzé meg, „a szájkodást illetőleg nem lehet e francia vételetárs.“

De annál inkább tudott szeméivel beszélni és miután éppen e nyelv mindig is nyelvtanilag is legtisztább, Brown kisasszony is megértett mindent, mit e szemek szóltak hozzá, és egyszer, legnagyobb rémületére, ugyanígy akart ő is neki felelni.

A sajnálatraméltó szegény hölgyecske, ki a szerelem, mely eleinte csak örömet okozott neki nap-nap mellett komolyabbá, busábbá lett, lelke terében éppen imádság által akart könnyíteni, midőn ajtaján kopogás hallik és nyomban rá belép a bíró.

tasok bekövetkeztével, mert nemzetünk temperamentuma erre alkalmas nem lévén, az anarchistáknak másutt veszélyes propagandája nálunk hálás talajra nem talál.

Az ez alkalommal motívum történt legyen bár zsidó agitátor, vagy bármi ok inczitálásból, de mindenesetre a munkás kérdés megoldását látszik siettetni. Ily körülmények között ez lenne legcélszerűebb prosperációja az ügynek. Mert lehet, hogy a békéltető bizottságnak sikerülni fog egy néhány nap alatt a munkaadók és munkások közötti lázongást megfékezni, de semmiesetre sincs a nemzet biztosítva aziránt, hogy nyugat legcivilizáltabb országaiban a társadalmi osztályok ellentéteinek s elkeseredett harcának megdöbbentő példái nem kerülnek-e felszínre nálunk is.

Mi ettől iktózzunk, bár egyelőre is mondhatjuk, hogy sovány kilitás van arra, azonban mégis az eshetőség kikerülése okából, a munkaadók és munkások közötti differenciákat kellene megszüntetni czélszerű javaslatok, reformokkal. Ez lenne egyedüli módja a most munkanélkül ábrándozó varga, suszter és csizmadia legények sztrájkolásának.

SZEMLE.

Ő felsége f. hó 16-án reggel 7 órakor Kisbérre érkezett tábornokaival és kíséretével. A peronon Orozy, Szapary és Fejérváry miniszterek, Forinyák és Csatty tábornokok és Züher főispán fogadták. Az állomásnál nagy közönség volt künn és sokat éljenezte a királyt. A katonai jelentések vétele s a miniszterekkel való rövid beszélgetés után a király lakására hajtatott. Délelőtt tíz órakor fogadta a küldötségeket, szívélyesen köszönetet mondva ragaszkodásuk kifejezéseért.

A megyék és városok küldötségének fogadásakor Züher főispán üdvözlőre ő Felsége következő fontos választ adta:

„Kedvesen és köszönettel fogadom őszinte ragaszkodásukról tanuskodott itteni megjelenésüket és hódolatuknak oly szíves és hazafias kifejezését.

A közigazgatásnak immár legközelebb napirendre kerülő rendezése a törvényhatóságok képviselőinek közreműködését is igénybe veendő és reményem, hogy abbéli fontos feladatukat, minden önző vagy párttekinet mellőzéseivel, csak is a lakosság és közjó érdekében szemeltartása mellett fogják teljesíteni.

Sajnálattal értesültem egyébiránt, hogy e vidéken is a gazdasági eredmények ez idén nem feleltek meg a hozzájuk táplált reményeknek. Őszintén kívánom, hogy e sajnós jelenségek követke-

ményei a népesség részére minél kevésbé váljanak érezhetőkké. Igyekezzenek önök is e czélt egész buzgósággal előmozdítani és adják át elküldöiknek szívélyes üdvözlőmetet.”

Zajosan kitörő, meg-megujuló lelkes éljenzés követte a király szavait, mely után majdnem 15 percig társalgott a felség a küldötség tagjaival.

A főispánok mindegyikétől nagy érdeklődéssel tudakolta az illeték megyéinek viszonyait. Ezzel a fogadtatások véget értek.

Ő Felsége szept. 16-án reggel hét órakor a gyakorlótérre indult.

Fejérváry miniszter betegsége miatt nem vehet részt a hadgyakorlatokon.

Vilmos német császár, az orosz trónörökös Hannoverben szept. 14-én a téli kert ablakaiból hallgatták végig a takarodót. A szept. 14-iki nagy ebéd alatt Vilmos császár a következő felkötöttöt mondta:

„A város és az ország részéről tapasztalt szívélyes fogadtatásért mély hálaérzettel eltelve, szívből üdvözlöm magammal a tartomány előkelőit. Mindazon üdvözlő feliratok és üdvözlő szavak közül, melyekkel találkozunk, kettő ragadta meg kiválóképen szívemet. Az egyik az ipartestületek üdvözlőle mindkettőnkhez. Ez az első eset, hogy az iparos-üzletek nagy száma, magát külön polgári osztálynak tartva, lépett elibünk és teljes melegséggel és szívélyességgel üdvözölt minket. A másik, az egy felirat, melyet egy faluban láttam, a mely következőleg hangzott: „Mi németek, féljük az Istent, de mást senkit sem!” Az ily érzelme, minőkkel egy a tartományban, mint a városban találkoztam és azon hazafias odaadás, melylyel Hannover fiai, 1870-ben a birodalom egységeért, dicsőséget aratva, a halálba mentek, biztosítékul szolgál nekem arra nézve, hogy teljes megnyugvással tekinthetünk a jövő elé. Ezen érzelemtől áthatva emelem poharamat Hannover tartomány felvirágzására és boldogulására.

Belgrádban szept. 15-éig nem érkezett semmi hír arról, hogy Natália királyné Odesszába hajóra szállt volna. Utazásáról eddig sem az orosz udvart, sem az orosz kormányt nem értesítették. Sőt még a pétervári szerb diplomáciai képviselőnek sem tettek jelentést. Belgrádban azt hiszik, hogy sem az indulást, sem a megérkezést nem fogják bejelenteni, hogy a fogadtatás ceremóniáit kikerüljék.

A belgrádi, boszniai és hercegovinai kivándorlóknak a czárhoz intézett táviratát Mihály metropolita fogalmazta. Szövege a következő: „Legmélyebb hódolattal terjesztjük felséged elé névnapja alkalmából, szerény szerencsekívánatainkat, azzal a legalázatosabb kéréssel, hogy felséged, folytassa a felszabadítás megszakított művét. A boszniai és hercegovinai szerbek nevében vallaskülönbség nélkül: Nikola Simics, Dernaoh bey Lyulovics, Jova Ilvacevics, Jussát bey Lyulovics, Mihálykovic, Nikola Miletics, Joka Popics, Petan Markinevics, Siwa Luka.”

könnyeit törölte és ott hagyta a tanítónőt, ki ép közel állott a siráshoz, mint ő.

De mielőtt rágyujthatott volna, az ajtón ismét kopogtattak. Kinyitotta, Toledo volt ott személyesen.

— Jó estét, kisasszonyom, szolt elfojtott hangon. Utolsó hivatalos látogatást jöttem tenni, holnap eltávozom innen. Van-e az iskolának szüksége valamire, mit Friscoból küldhetnék ide?

— Eltávozik?! kiáltott fel a tanítónő, a nélkül, hogy az utolsó szavakat meghallgatta volna.

— Igen, asszonyom, eltávozom örökre. Utolsó időben derék jóra való ember igyekeztem lenni és belátom, hogy e célra több társaság kell, mint a mennyit itt találhatok fel az aranybányák között. Elmegyek valahová, hol megtanulhatom, mint lehetek oly becsületessé, mint a milyennek Isten és ember előtt már régóta kellene lennem — mint lehetek tisztességes, hasznavehető emberre; itt pedig senki sincs, ki fáradságot venne magának, hogy segélyére legyen egy fiatal embernek, senki...

— De mégis van valaki, szolt Brown kisasszony hősies elszántsággal.

— Ki lenne az? kérde Toledo, még mielőtt feltekintett volna.

Bár Brown kisasszony egy szót sem válaszolt, a kérdést mégsem kellett ismételnie; mert a tanítónő pieziny arcát oly élénk pir borította el, hogy

A sepsiszentgyörgyi postarablás és gyilkosság.

A f. hó 13-ára virradó éjjelen elkövetett postarablás és gyilkosság részleteiről a „Sz. N.” következőket írja:

Legközelebbi közleményünkben már kifejezést adtunk annak a valószínűségnek, hogy a rablógyilkosságot többen követhették el. A szombaton délután megejtett hivatalos boncolás kétségtelenül ki is derítette ezt. A meglőtt postakocsi Imre József testébe tizenhat ficzkó golyót (postát) lőttek a gyilkosok. A lövések puskából történtek s a lösebek arra mutatnak, hogy legalább három lövést tettek a gyilkosok áldozatukra és p-dig nagyon közelről. A lövések egyik vállcsontját összetörték s több göbéc a szívét érte. A boncoláskor a szív czafatokban volt összeroncsolva. Legtöbb golyó a mellben volt, kettő átfurta egészen a testet; egyik lövés pedig a térdizületek s a csomócsontokat törte össze. A szerencsétlen legényt általában úgy összelőtték a gyilkosok, hogy különösen a mellet ért lövések közül bármelyik is halált okozó lehetett volna.

Ugy kell lenni, hogy a postarablók azt is biztosan tudták, hogy az ugynevezett Gyilkos-árok melletti országútrészen, a hol az ut kissé emelkedik, meg szoktak lassudni az ügetve menő postalovak. Ezt a helyet használták fel a gyilkosok kegyetlen tettök elkövetésére. Valószínű, hogy egyike a rablóknak a lovakat tartóztatta föl, míg a másik kettő lelőtte az ülésről a kocsi, kinek hulláját a patak partjára hurozták, alig 20–25 lépésnyire az országúttól balra. Erre a lovakat ők maguk hajtották fel a káriállal a Gyilkos-árok melletti uton fölfelé. Mikor jó mélyen behatoltak az erdőbe, a lovak a szakadásos hegy lejtőjén már nem bírtak tovább menni s ott feszítették fel a rablógyilkosok a postakocsi első ládáját, a melybe a pénzes zsákokkák elhelyezve voltak. Ettől jóval feljebb egy másik tisztás térségen írthették ki a pénzes zacskók tartalmát az elégetett levelek lángra világánál. Az elrabolt pénz, mint irtuk, 824 frt 55 krt tesz.

A sepsiszentgyörgyi adóhivatal, épen evvel a postával akart küldeni Budapestre 22 ezer forintot s csak valami véletlen akadály miatt nem tehette fel aznap délután postára a pénzküldeményt. Nem valószínű, hogy a postarablók neszt vettek ennek a szállítmánynak s arra készültek el ekkora erővel.

A vizsgálatot, mint jelentettük, minden irányban megindították, de még eddig letartóztatás nem történt. Tegnapi délelőtti ismét helyszíni szemle volt, melyen Sylvester Dénes vizsgáló bírón és Vajna Vincze jbirósági jegyzőn kívül, jelen

azt azonnal keblére szorította és oly erősen tartá ott mintha sohasem akarná többé elbocsátani.

Most ismét kopogtattak az ajtón. Toledo gyorsan leült, Brown kisasszony haját simította félre, aztán kinyitotta az ajtót — és előtte állott a bíró.

— Még egyszer visszajöttem, hogy megmondjam... kezdé a bíró, midőn tekintete hirtelen Toledora esett, aztán mindjárt a tanítónőre nézett, azonnal megértette a helyzetet és e felkiáltással: „Ezer ördög, vége már a nyomorúságának!” gyors futásnak indult, hogy az örömteljes hírrel mielőbb eljusson a kocsmába.

Brown kisasszony szerződése lejártáig maradt hivatalában, aztán előhívták az iskolásokhoz tartozó papot, hogy őt egy már meglehetősen növekedő életfogytig tartó házi tanítójává avassa. Lecomte valódi francia udvariassággal vállalkozott a nász-nagy szerepére, míg a bíró az örömapát helyettesíté. A völgegy pedig, ki ez alkalommal oly nevet említett, melyet azelőtt soha senkinek hallott tőle, arája újjára gyűrűt tűzött, melybe e szavak voltak vésvé:

„Ez aranyat Brown Hulda mosta.”

A kis tanítónő tanítványai ez idő óta igen megsaporodtak, azok legkisebbike pedig »nagy m a m á n a k« hívja.

volt Kovács Gyula kir. alügyész és Gröber Béla posta- és távirat-felügyelő is a nagyszabedű postaigazgatóságtól. A vizsgálatra nézve igen fontos újabb körülmények is jutottak birtokába. Megállapították ugyanis ez alkalommal, hogy a „gyilkos árok” mélyében tüzet raktak a rablók, s ott várhatták be a posta megérkezését éjjelután 1 és 2 óra között. A tűz nyomai látszanak, habár a gonosztevők minden jelt gondosan eltakarítottak, a melyek árulói lehetek volna. A kocsis kalapját és véres ostorát is hétfőn délelőtt találták meg a gyilkosság színhelye melletti bokorban.

A kegyetlen halállal kimúlt Imre József postalegény holttestét hétfőn délután temették el a „Ferencz József” kórházból nagy részvéttel és valóban példászerű pompával. A temetésen jelen volt Pótsa József főispán, a megyei és városi összes hivatalos testületek, a kir. hivatalok, tanári, tanítói testületek, a városi polgárság nagy száma s a vidék előkelőségeiből többen. A közszolgálat teljesítése közben ily végtelenül kimúlt postalegény koporsója, a díszes kocsin, élő virágokból font koszorúkkal volt borítva. A sepsiszentgyörgyi ref. egyházi dalárda zengett megható gyászadalokat, s Bede házy János ref. segéd-lelkész buzgó imája után, a városi zenekar gyászdulói hangjai mellett vonult fel a nagyszámú kíséret a ref. temetőbe, hol a szerencsétlen véget ért ifjú, ki a legbecsületesebb és legműködősebb szolgálói egyike volt évek során át a postahivatalnak, örök nyugalomra helyeztetett.

A kegyetlen postarablás alkalmat szolgáltatott úgy a közigazgatásnak, mint a csendőrpáncsnak, hogy a legmesszebb menő intézkedéseket tegyék meg a közbiztonság megóvása céljából.

Levelezés.

Arad, 1889. szept. 13.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Mégis szép a mi szép, legyen az a Székelyföldön, a mely Aradtól jó futamodás, legyen az épen Budapesten, Párisban, Ditróban, vagy bárakáhol. Nem akarom én a Székelyföldet ócsárolni, mert vétközöm vele, de mégis Magyarország, Magyarország; anyaország volt és lesz mindig. Az ember keble nem tud eléggé duzzadni az örömtől, mikor ezeket a valódi bűgűgyököket, pörge kalapos, talpraesett magyar embereket látja, kikben az a férfias magatartás, nemes önérték, ember iránti vonzalom, de legkivált a hazaszeretet oly szépen megvan. Valóban büszkének érzi magát az, ki tudja, hogy kik ők és mi rejlik az ők büszke arczifejezésükben és mit tesz az, ha ők valami iránt vonzalmat éreznek.

Ma, midőn a dátumot felírtam, Aradnak öröndetes napja volt; megérkezett a 33-ik gyalog „Házi ezred” Fehértemplomról, élén br. Putty ezredessel, kiket Salacz Gyula polgármester üdvözölt a városháza előtt, míg a várbán Szűdmár Gyula főjegyző és Parecz István városi tanácsos fogadták szép beszéddel.

Nem annyira az ezred ide érkezése fontos Aradra, mint az, hogy ezelőtt mintegy 18 évvel volt itt még ez az ezred, mely holmi tündető hangulat miatt elvitetett büntetésből Aradról; az idő letelt és most visszakapta Arad ismét katonáit, de egyszersmind visszakapta élénkségét, a mely 18 év alatt mindig sántított a város nagyságához és népességéhez képest.

Annál nagyobb volt most az öröm, a fogadtatás öröme, mert az egész ezred tisztáramegyei katonákból áll, tehát Arad megye gyermekei és „Házi ezred” a neve.

Igazán mondom, gyönyörű volt azt végig nézni, mint a sorba állított jó magyar arcú katonák a dobzó perregésére és a katonabanda vért buzditó taktusára bevonultak. Diszkapu volt nekik csinálva „Isten hozott!” felíráttal egyhelyt és más helyt „Eljen a király!” Lobogók lengtek le majd minden ablakból feléjük. Virágcsokrokat szórtak rájuk a művelt publikum nemesen érző hölgyei az emeletekből. A fútozók és fűterek telve voltak tolongó kíváncsi néppel. Vidékről bejött anyókák, apók, két ágba font hajú leányok, testvérek és szeretők tömre állott sorfalat nekik és kísérték egész a várho, hol 3 órakor a diszebed kezdett vetni. Az elfáradt, poros vitézek szülei és rokonaik örövendése mellett ebédelték meg a dupla léhnyugot.

Este nagyszerű kivilágítás volt. Piczinyke lobogók jelenték a város ünneplését; nemzeti színű rakkéták repültek föl az ég felé és ezer meg ezer pislogó lángja lett nagygyá, szoborrá és oszloppá az emelvények szárnyain, az ablakokban és minden alkalmas helyen.

Ily szépen kivilágított utcák közt tett a megérkezett katonabanda tiszteletet a főispán, püspök és polgármesternek, melyre a nagy bankett ezután következett.

Fél 11 órakor pedig visszavonult a várho, hogy kipihenje magát.

Igy van most Aradnak ismét „Házi-ezred”-e, saját katonája és törzstiszti kara.

Bár másutt is így lenne!

Kiss Endre.

Különfélék.

— A Székely művelődési és közgazdasági egyesület naggyűlését vasárnap, e hó 15-én délután tartották meg a budapesti vámpalota igazgatósági termében Hajós János elnöke alatt. A titkári jelentést Nagy Gábor terjesztette elő, kiemelve, hogy a Maros-Vásárhelyt tartott utóbbi naggyűlés kor megnyitott székelyföldi iparmúzeum határozatos eszközt nyújt a székelység kézműiparának kifejlesztésére, minták, rajzok s egyéb segédességekkel. Az azóta rendszeresített iparmúzeumi vándorkiállítások jótékony hatása már is érezhető. Nagy baj volt eddig, hogy a 15—18 ezer forint értékű iparművészeti tárgyakat most még — egyéb hely hiányában — kénytelenek a régi nyári színházépületben tartani, a hol nincs kellő biztonságban. Megindult tehát a mozgalom az iránt, hogy a múzeum részére állandó helyiség emeltesse s e célra nemcsak Maros-Tordamegye fogja a kellő áldozatot meghozni, hanem kilitás van rá, hogy támogatását a kormány sem vonja meg. Szükséges azonban, hogy maga az egyesület járjon elől a jó példával s ezért a központi választmány azt javasolja, hogy a naggyűlés az építkezés céljaira szavazzon meg 5000 frtot. Jelenti továbbá a titkár, hogy a Székely Naptár (Szédeczky Lajos szerkesztésében) eddig minden évben 4000 példányban fogyott el, s hogy az 1890 évre 6000 példányban fogják kiadni. Végül megemlékezett a jelentésben az elhunyt tagokról, a kik, mint: Buzogány Aron, Deák Farkas, Kemény Gábor br. stb. lelkes hívei voltak az egyesületnek. Előterjesztése került azután az egyesület pénzügyeiről szóló kimutatás. Eszerint az alapvagyon ma már 25,279 frt 57 kr-ra rug s ennek nagyrésze 22,870 frt földhitelintézetli záloglevelekben gyűmölcsözik. A kiadás három éven át mintegy 9200 frtot tett ki. A naggyűlés a jelentéseket tudomásul vette s a bennük foglalt javaslatokat elfogadta, a jövő évi költségvetést pedig 3465 frt bevételben s ugyanannyi kiadásban állapította meg. Végül, mivel az elnök, a ki 14 év óta vezeti az egyület ügyeit, hajlott kora s magánviszonyai miatt nem volt rábírható tiszteinek további vitélére, az új választást a következő eredményvel ejtették meg: Elnök Thuróczy Adolf, első alelnök Szilágyi Sándor, második alelnök Barabás Miklós, választmányi tagok Borosnyai Oszkár, Gidófalvy István, Gyertyánffy István, Szédeczky Lajos, Szász Róbert, Szentiványi Gyula. A naggyűlés még ezután egyhangulag megválasztotta tiszteletbeli elnökül Hajós János volt elnököt s ezzel az értekezlet véget ért.

— A „Háromszékmegei Tanítótestület” folyó évi szeptember hó 24-én, Kovásznán tartandó közgyűlése alkalmával, a tanítótestület segélyegylete és központi pénztára javára a Butyka-féle vendéglő nagytermében hangversenynyel egybekötött tánczestélyt rendez. Műsorozat: 1. Énekel a zagoni tanítói dalkör. 2. Szaval: Servatius Lenke k. a. 3. Énekel a kovásznai dalkör. 4. Felolvas: Gál Antal ur. 5. Szaval: Veres Károly papolezi ref. lelkész ur. 6. Duett: éneklük Baló László és Makkai Dániel urak. 7. Szaval: Cseh Lajos ur. 8. Énekel a zagoni tanítói dalkör. Kezdeté este 8 órakor. Belépti díj személyenkint 60 kr. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak s hirtalpilag nyugtatványoztatnak. Jegyek előre válthatók Kovásznán a gyógyszerárban, este a pénztárnál.

— Időjárásunk. E hét szokatlan zord időt hozott. A hivatalos ősz még csak e hó 21-én kezdődik s már is oly hidegek álltak be, hogy novemberre is számot tenne. Hideg esők, zord északi szelek váltják fel egymást, napról-napra apasztrva az általános hőmérsékletet, úgy hogy minden éjjel fagytól kell tartanunk, mi különben csak azért nem kö-

vetkezett be eddig, mivel éjjelenként rendesen esik. A hőmérő nappal 5—8 R° között ingadozik.

— Tűz. Futásfalván f. hó 14-én éjjel 10 órakor a Hamar Márton háza meggyuladt, melytől lángot fogott a Molnár Péter háza is és teljesen elégett. A kár mintegy 400 frtra tehető. A házak nem voltak biztosítva.

— Benkő Pál kézdívasárhelyi nyug. törvényszéki jegyző, 1848—49 iki honvédhadnagy, Kézdí-Vásárhely város egykori országgyűlési képviselője és városi főbírója, f. hó 16-án meghalt. A boldogult egyike volt azon kézdívasárhelyi régi alakoknak, kik szilárd jellemük és tántoríthatlan becsületességük által egész város közti szűkeletét érdemelték ki. Hivatalos pályafutása alatt erély és igazságérzet s családi életében önfeláldozó szeretet vezérelték övéi iránt. Temetése roppant részvét között folyt le f. hó 18-án délelőtt. A koporsót koszorúk borították s ezek között díszletek a kézdívasárhelyi városi tanács és kir. törvényszékéi is. Az elhunyt derék férfiú haláláról a család következő gyászjelentést adott ki:

Alattitartak a maguk, valamint számos közeli és távoli rokonok nevében mélyen megsomórodtott szívvel tudatják a szerető hű férj-önfeláldozó gondos édes atya, jó ipa, jó nagyatya, szerető testvér és rokon Benkő Pál nyugalmazott kir. törvényszéki jegyző, volt 1848—49. évi honvédhadnagy, Kézdí-Vásárhely város volt országgyűlési képviselője, később főbírójának élete 64 ik, boldog házassága 38-ik évében, szívzélhűdés folytán folyó év és hó 16-án reggeli 1/2 8 órakor történt gyászos elhunytát. Szorgalom, becsületesség munkásság és érdem fűződött kedves halottunk életéhez, kinek ravatalát lesújtva, fájdalomtól megtörve álljuk körül. A boldogult hűlt tetemei f. év és hó 18-án d. e. 10 órakor fogtak örök nyugalomra helyeztetni. Emléke legyen áldott s legyen megőrizve a hálás kegyelet által! Kézdí-Vásárhelyt, 1889. szeptember 16-án. özv. Benkő Pálné sz. Dénes Mária; Benkő Gyula, takarékpénztári főkönyvelő s neje Fejér Róza és gyermekei: Ernő, Irén; Benkő Lajos postamester s neje Gál Eszter és gyermekei: Zsuzsánna, Laura; Benkő Sándor orsz. képviselő, mint az elhunytak gyermekei; néhai Benkő László özvegye Dézsi Mária s gyermekei; néhai Benkő István özvegye sz. Jancsó Sára; Benkő Sándor s neje Nagy Mária és gyermekei; özv. Tóth Mihályné sz. Benkő Mária és gyermekei; özv. Réthy Józsefné sz. Benkő Károli és gyermekei, mint az elhunyt testvérei; néhai Dénes István 1848—49. évi honvédszázados özvegye Málnási Ráchel, mint az elhunyt anyósa; özvegy Fejér Lukácsné sz. Czifra Mária, mint az elhunyt anyatársa; néhai Bertalan Dániel orvos, néhai Bertalan József ügyvéd és néhai Benkő Dániel utódai, mint az elhunyt nagybátyjainak utódai.

— A honvédség a hadgyakorlatok. A XII. érdeli hadtest idei hadgyakorlatain a honvédség is részt vett. A gyakorlat alatt, melyek Nagyszabedű és Medgyes közt folytak le, a honvédség minden tekintetben mintaszertűen viselte magát, úgy hogy Szvetenai Antal br. hadtestparancsnok nyilvánosan többször megdicsérte és kiemelte a honvédek kitűnő magatartását. A gyakorlat egyik napján a következő kis incidens történt. Egyik gyalogezred Schulenburg gróf tábornok vezetésével fél órával elkésve érkezett bizonyos pontra, a hova ki volt rendelve. Az ezredet e miatt az ellenség támadása erősen fenyegette. Ekkor egy honvédcsoport, melyet Andrásffy tábornok vezetett, az ezredet — bár nem tartozott feladatához — fedezte, mindaddig, míg biztonságba nem jutott. A hadtestparancsnok ez eset után ismételve kifejezte elismerését a honvédeknek.

— Kettős papi jubileum. Mint értesültünk, Kolozsvárt Szász Domokos püspök és Szász Gerő egyházközségi főjegyző, vasárnap ünnepelelték meg papságuk harmincz évi jubileumát. Ez alkalomból a földészek szombatán este lobogókkal és lámpákkal impozáns menetben és nagy tömeg kíséretében dalárdájukkal a püspök lakása elé vonultak. A dalárda két dalt énekelt, mire Tóth Sámuel üdvözölte a püspököt, ki meghatóttan válaszolt. A lelkesült éljenzés után a tisztelgők Szász Gerő lakásához vonultak, kit szintén üdvözöltek. A jubilánsok tiszteletére vasárnap nagy banket volt.

— Rétyi Antos Ádám, bombay-i attache haláláról következő gyászjelentést vettük: „Rétyi Antos János és neje magyar-bényei báró Radák Kata, ugy gyermekei: Klára, férjével Bethleni gróf Bethlen Gergelyvel, gyermekeikkel Klárával és Évával; István, sz. á. m. kir. honvéd huszár-főhadnagy nejevel báró Laffert Matildal; János, k. kultúr főmérnök; Béla, cs. kir. tart. huszár-had-

nagy; Anna, Mariska fájdalommal telt szívvvel jelentik kedves, elfeledhetetlen, forrón szeretett fioknak, illetve testvéröknek, sógoruknak, nagybátyjuknak Réttyi Antos Ádámnak a kelet-indiai cs. kir. osztrák-magyar Konsulátusnál consular-elevének élete 28-ik évében, távol hazájától, távol kedves övétől Kelet-Indiában, Bombayban f. 1889. évi szeptember 1-én három heti betegség után, hagymázban történt gyászos elhunytát. Aldás hamvaidra; nyugodjanak békén addig is míg kedves hazád földjében fognak megpihenni! — Cs. és kir. külügyminiszeri és udvari tanácsos Vavrik Gábor következő leveleket intézte a gyászoló apához:

Bécs, 1889. szept. 4. Adám ép oly szerény, mint tapintatos, ép oly tehetséges, mint szorgalmas fiatal ember volt, a ki mind főnökeinek, mind tisztársainak rokonszenvét és becsülését teljes mérvben bírta. Mi is mindnyájan itt a miniszteriumban tiszteltük és szeretettük őt férfias és komoly jellemű, kedves megnyerő modoránál fogva. A mily szomorú tehát reánk nézve a gyász, hogy őt örökre elvesztettük, ép oly kedves az emlék, melyet az ő személye keblünkben hátrahagy. Tudva bizonyára nagyságod előtt, hogy oly korán elhunyt szeretett fiának előléptetése a közel jövőben tervezve volt: alig irhatom le, mennyire fájlalom, hogy e szatiszfakciót már meg nem érthette.

Bécs, 1889. szept. 6. Fogadjá nagyságod tegnapi nagybecsű soraiért őszinte meleg köszönetemet. Hogy Adám áldott jó fia volt, a ki szülőinek soha semmiféle but és gondot nem okozott volna, arról az ő egész jelleme tanuskodott. Utolsó gondolata is oda volt irányozva, hogy kedves szülőinek lelki nyugalmát betegségének híre által meg ne zavarja; ezért ő Stockinger generál-konzul urat, a ki vele baráti viszonyban állt, arra kérte, hogy bajáról ne írjon nagyságodnak semmit, ne hogy a család tagjai a szomorú tudósítás folytán sorsa iránt aggodalmat tápláljanak. E kívánságát teljesítve, a generál-konzul ur a beteg állapotáról csupán nekem írt, és a gyászhirot Abonyba csak akkor táviratozta, midőn már föltehetette azt, hogy Nagyságod tisztelt családja általam a szerencsétlenségre már elő van készítve. Hogy a jó Isten a szegény elhunytat ily korán magához hívta, abba belenyugodni keresztényi kötelességünk. Ma vet-tük Stockinger urnak táviratát a holttemet hazaszállítása iránt. Annak tartalma a következő: Antos holtteste ma az Orion-Lloyd gőzessel Triestbe elindították. Kiváló hazafiai tisztelettel Vavrik Gábor.

— Talált csontváz. A mezőhegyesi élővíz-csatorna nagylaki szakaszán, az állami úttól mintegy 80 méternyre, a munkások a napokban emberi és állati csontokra akadtak. Munka közben egy ép női csontvázról is lehányták a földet. A csontváz karjain egy erősen megrozsdásodott vaskarikákat találtak. Nyakába egy zománczott cserépdarabokból összefűzött nyakék volt vetve s a csontváz mellett néhány színes cserépdarab feküdt. Találtak még innen nem messze egy igen rozsdás 30—35 centiméter hosszú kést is. A munkások a „galárisok“-at szétszedték s hazavitték gyermekeiknek, s a csontvázat és cserepeket beledobták a csatornába.

— „Életem és Emlékeim“ czim alatt két kötetre terjedő műre hirdet előfizetést Koós Ferencz kir. tanácsos és brassóvármegyei kir. tanfelügyelő. A mű december 20-án fog megjelenni. Előfizetési ára mindkét kötetnek 3 frt. Bolti ára magasabb lesz. Előfizetések szerzőhöz küldendők f. évi december 1-ig, mely esetben a mű bérmentesen fog küldetni.

RÖVID HIREK.

— A szászrégeni ev. ref. templom alapköveté-lének ünnepélyét vasárnap délután 4 órakor tartották meg. — A félmillió terno ügyében egészen új fordulat állott be, a mennyiben egy budapesti ügynököt és egy verscezi lakost hallgattak ki. A vizsgálat fontos dolgokat derített ki. Grobetti nyug. lottófőnököt, a sötét tokokra vonatkozólag szintén kihallgatták. — Strájkoló katonák. A Woolwichban állomásozó 6. tábori üteg 38 legénye, mivel az utóbbi napokban nagyon el voltak foglalva, megtagadták a szolgálatot. Elfogták s haditörvényszéki eljárást indítottak ellenük. — Eötvös László volt budapesti lóvasúti kocsisvezető az utczán főbe lőtte magát. — A monacoi játékbárlang végorája is nemsokára ütni fog. Albert hercege, ki most lép Monaco trónjára, a bank bérleijével kötött szerződés febtartását határozta el. — Halálos ítélet. Turcsogi Józsefet, a szőlőháti korcsmáros gyilkosát, az egri kir. törvényszék kötél általi halálra ítélte, — melyet a kir. kuria is helybenhagyott.

Gondnoki jelentés

a Kézdi-Vásárhely városi és vidéki „Rudolf“ kórház 1889. juniushavipénz-és betegforgalmáról.

I. Pénztárnok tek. Kovács Károly ur kimutatása szerint juniushavában

1. BEVÉTEL:

1) ápolási díjakból	—	—	—	109 frt 56 kr
2) egy darab katéterért	—	—	—	1 frt — kr
3) takarékpénztárból folyó szükségletre	—	—	—	100 frt — kr
4) Bujanovics-féle alapítvány kamata	—	—	—	27 frt 72 kr
5) alapvagyón kamata	—	—	—	34 frt 34 kr
6) ágy-alap	—	—	—	29 frt 24 kr
7) alap vagyón kamata	—	—	—	132 frt 58 kr
8) ágyfűszerelési-alap	—	—	—	1 frt 32 kr
9) folyó szükségletre betét	—	—	—	13 frt 43 kr
10) elfogyasztott termények értéke	—	—	—	3 frt 62 kr
11) pénztári maradvány múlt hóról	—	—	—	98 frt 10 kr
Összesen				552 frt 85 kr

2. KIADÁS:

1) kórházi aprólékos kiadásokra	—	—	—	10 frt — kr
2) B. Gy. számlája	—	—	—	17 frt 34 kr
3) főápolónő havi díja	—	—	—	17 frt 82 kr
4) segéd-ápolónő havi díja	—	—	—	7 frt 52 kr
5) szolga és szolgáló havi díja	—	—	—	12 frt — kr
6) tej árában	—	—	—	7 frt 20 kr
7) hus árában	—	—	—	28 frt 30 kr
8) fűszerek árában	—	—	—	15 frt 67 kr
9) hó folytán elfogyasztott termények értéke	—	—	—	3 frt 62 kr
10) Kisejítő takarékpénztárba betét	—	—	—	147 frt 33 kr
11) Takarékpénztárba betét	—	—	—	91 frt 30 kr
12) „Székelyföld“ czimú lapra előfizetés	—	—	—	1 frt 50 kr
13) Sz. S. számlája	—	—	—	2 frt 90 kr
14) J. I. számlája	—	—	—	1 frt — kr
15) Sz. I. számlája	—	—	—	2 frt — kr
16) R. A. „	—	—	—	2 frt 50 kr
17) W. testvérek	—	—	—	2 frt 28 kr
18) fa-szállításért	—	—	—	6 frt 40 kr
19) galna örlés s munka díja	—	—	—	7 frt 90 kr
20) kórházi orvos fizetése	—	—	—	50 frt — kr
21) gyógyszerért	—	—	—	31 frt 89 kr
11) pénztári maradvány a hó végén	—	—	—	103 frt 2 kr
Összesen				552 frt 85 kr

II. Kórházi főorvos nagys. dr. Sinkovics Ignác ur jelentése szerint

1) május hóról ápolás alatt maradt 15 férfi, 4 nő, 19 beteg,	
2) juniushóban felvétetett 10 férfi és 3 nő, össz. 13 „	
ápolatott összesen 32 beteg	
3) ezen beteg-létszámból elbocsátatott 17 férfi, 4 nő, meghalt 1 nő, összesen — 22 beteg,	
ápolás alatt maradt 10 beteg.	

A május havában gyógykezelt 32 beteg ápolása 406 ápolási napot tett ki.

Kézdi-Vásárhely, 1889. szeptember 15.

Dobay János,
gondnok.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Ifj. Dobay János.

Sz. 2841.—1889.

Hirdetmény.

A helybeli kir. törvényszék 3762. polg. sz. a. kelt átirata alapján hozott végzés következtében közhirrre teszem, mikép Al-Felvolál-Karathna részleges tagosítás iránti ügyében a költségelőirányzat jóváhagyva lévén, ennél fogva a működő mérnök bevezetése és a tagosítás tárgyát képező terület határainak megállapítása, valamint az osztályozás és becsüléshez szükséges szakértői bizottság megválasztása végett Karathna község házához, illetve a helyszínére folyó évi szept. 23-ik napjának d. e. 9 órájára a határidő ki tüzetett

s arra a feleket, illetőleg képviselőket megjelenésre felhívom.

Közhirrre teszem azt is, hogy jelen hirdetmény mai napon a város területén dobszó mellett kihirdetett.

K-Vásárhelytt, 1889. szept. 18-án.

A város polgármestere.

Sz. 2873—889.

Hirdetmény.

Alattirt az ipariskola felügyelő-bizottságának 24. sz. alatt kelt átirata alapján közhirrre teszem, hogy az iparos-tanonczok és kereskedő gyakornokok iskolai beiratkozásai folyó évi szeptember 20. és 24. napján d. u. 5—7 óráig tartatnak meg a leányiskola helyiségében az iskolaév megnyitása pedig a e hó 27-én veszi kezdetét.

Felhivatnak az iparos urak, hogy a tan-dijnak előleges befizetése mellett említett határidőben e beiratkozást annnyival inkább eszközöljék, mivel ellenesetben az 1884. évi XVII. t.-cz. 157. §-a a) pontja alapján előirt büntetéssel fognának sújtatni.

Értesitem továbbá az iparos urakat, hogy hétköznapiokon a leadott miniszteri rendelet értelmében a tanítás 5 órától veszi kezdetét, melyhez büntetés terhe mellett szigoruan alkalmazkodjanak.

Kézdi-Vásárhelytt, 1889. szept. 18-án.

A város polgármestere.

ad. 2803—1889.

Hirdetmény.

Alattirt közhirrre teszem, hogy minden adózó adókönyvecskéjét a folyó évre kivetett különböző adónemek előírása végett, a városi adóhivatalhoz annnyival bizonyosabban, szeptember 12-től 8 nap alatt, bemutassa, mivel mulasztás esetén, a törvény értelmében, 1—5 frtig terjedő pénzbírság fog alkalmaztatni.

Kézdi-Vásárhelytt, 1889. szeptember 13.

A város polgármestere.

2868.—1889.

Hirdetmény.

Szaj- és körömfájás elhurezolása miatt a földmívelésügyi m. kir. miniszter urnak 46151. sz. a. leadott rendelete alapján szarvasmarhák, juhok és kecskéknak a budapesti vásárra lábon való hajtása megtiltatik.

K-Vásárhelytt, 1889. szept. 18.

A város polgármestere.

Pénzt

sorsjegyekre, értékpapírokra, bank, zálogjegyekre, vidéki takarékpénztári részvényekre, részletivekre, arany- és ezüst pénzneműkre bármily összegig

olcsón ad

LÓRY J.

banküzlete

Budapest, IV., hatvani-utca 17.

3—10